

Χάρισε το

Συγγραφέας: David Graeber

Έτος: 2000

Έχετε παρατηρήσει πως δεν υπάρχουν πια, καθόλου νέοι Γάλλοι διανοούμενοι; Υπήρξε μια πραγματική πλημμύρα στα τέλη της δεκαετίας του '70 και στις αρχές της δεκαετίας του '80: Ντεριντά, Φουκώ, Μποντριγιάρ, Κρίστεβα, Λυοτάρ, Ντε Σερτώ αλλά δεν υπήρξε σχεδόν κανένας από τότε. Οι «τρέντυ» ακαδημαϊκοί και οι χίπστερς διανοούμενοι έχουν αναγκαστεί να ανακυκλώνουν ατέλειωτα θεωρίες 20 ή 30 ετών, ή στρέφονται σε χώρες όπως η Ιταλία ή ακόμα και η Σλοβενία για εκθαμβωτική μετα-θεωρία.

Υπάρχουν πολλοί λόγοι γι' αυτό. Ένας σχετίζεται με την πολιτική κατάσταση στην ίδια τη Γαλλία, όπου υπήρξε μια συντονισμένη προσπάθεια εκ μέρους της ελίτ των μέσων μαζικής ενημέρωσης να αντικαταστήσει τους πραγματικούς διανοούμενους με αμερικανικού τύπου κουφιοκέφαλους «ειδικούς». Παρόλα αυτά, η προσπάθεια δεν ήταν απόλυτα επιτυχής. Σημαντικότερος ήταν ότι η γαλλική πνευματική ζωή έχει γίνει πολύ πιο πολιτικά δεσμευμένη. Στον τύπο των ΗΠΑ, υπήρξε διακοπή ενημέρωσης σχετικά με τις πολιτιστικές ειδήσεις από τη Γαλλία μετά τη μεγάλη απεργία του 1995, όταν η Γαλλία ήταν η πρώτη χώρα που απέρριψε οριστικά το "Αμερικανικό μοντέλο" για την οικονομία, και αρνήθηκε να ξεκινήσει τη διάλυση του κράτους πρόνοιας της. Στο Αμερικανικό τύπο, η Γαλλία έγινε αμέσως η ανόητη χώρα, που μάταια προσπαθεί να αποφύγει την παλίρροια της ιστορίας.

Φυσικά, αυτό από μόνο του θα στεναχωρήσει ελάχιστα το είδος των Αμερικανών που διαβάζουν Ντελέζ και Γκουαταρί. Αυτό που οι Αμερικανοί ακαδημαϊκοί περιμένουν από τη Γαλλία είναι ένα πνευματικό υψηλό, την ικανότητα να αισθάνεται κάποιος ότι συμμετέχει σε άγριες, ριζοσπαστικές ιδέες - που αποδεικνύουν την εγγενή βία στις Δυτικές εννοιολογήσεις της αλήθειας ή της ανθρωπότητας, τέτοιου είδους θέματα -, αλλά με ένα τρόπο που δεν συνεπάγεται οποιοδήποτε πρόγραμμα πολιτικής δράσης' ή, συνήθως, καμία ευθύνη για να δράσουν με κανένα τρόπο. Είναι εύκολο να δει πώς μια κατηγορία ανθρώπων που θεωρούνται σχεδόν εντελώς άσχετοι τόσο από τις πολιτικές ελίτ όσο και από το 99% του γενικού πληθυσμού μπορεί να αισθάνονται με αυτόν τον τρόπο. Με άλλα λόγια, ενώ τα μέσα μαζικής ενημέρωσης των ΗΠΑ αναπαριστούν τη Γαλλία ως ανόητη, οι ακαδημαϊκοί των ΗΠΑ αναζητούν εκείνους τους Γάλλους στοχαστές που φαίνεται να ταιριάζουν με τα παραπάνω προαπαιτούμενα.

Ως αποτέλεσμα,, μερικούς από τους πιο ενδιαφέροντες μελετητές σήμερα στη Γαλλία, δεν θα τους ακούσετε καθόλου. Τέτοιοι είναι μια ομάδα διανοουμένων που ακούει στο μάλλον δύσχηστο όνομα του Αντι-Ωφελμιστικού Κινήματος στις Κοινωνικές Επιστήμες (Mouvement Anti-Utilitariste dans les Sciences Sociales) ή MAUSS, και οι οποίοι έχουν αφιερωθεί σε μια συστηματική επίθεση κατά των φιλοσοφικών ερεισμάτων της οικονομικής θεωρίας. Η ομάδα εμπνέεται από τον μεγάλο Γάλλο κοινωνιολόγο, των αρχών του 20ου αιώνα, Μαρσέλ Μως (Marcel Mauss), του οποίου το πιο φημισμένο έργο, Το Δώρο (1925), ήταν ίσως η πιο εκπληκτική αναίρεση των υποθέσεων της οικονομικής θεωρίας που έχει γραφτεί ποτέ. Σε μια εποχή όπου "η ελεύθερη αγορά" επιβάλλεται τόσο ως φυσικό όσο και αναπόφευκτο προϊόν της ανθρώπινης φύσης, το έργο του Μως - το οποίο έδειξε ότι όχι μόνο οι περισσότερες μη-δυτικές κοινωνίες δεν λειτουργούν με βάση τις αρχές της αγοράς, αλλά ότι δεν λειτουργούν έτσι ούτε οι πλέον σύγχρονες Δυτικές - είναι πιο επίκαιρο παρά ποτέ. Ενώ οι γαλλόφιλοι Αμερικανοί μελετητές φαίνονται ανίκανοι να αρθρώσουν οτιδήποτε σχετικά με την άνοδο του παγκόσμιου νεοφιλελευθερισμού, η ομάδα MAUSS επιτίθεται στα ίδια τα θεμέλια του.

Λίγα λόγια για την ζωή του. Ο Μαρσέλ Μως γεννήθηκε το 1872 σε μια ορθόδοξη εβραϊκή οικογένεια στο Βοσγκε. Ο θείος του, Εμίλ Ντιρκάιμ, θεωρείται ο ιδρυτής της σύγχρονης κοινωνιολογίας. Ο Ντιρκάιμ περίβαλλε τον εαυτό του με έναν κύκλο λαμπρών νεαρών συνεργατών, μεταξύ των οποίων ο Μως διορίστηκε για να μελετήσει τη θρησκεία. Ο κύκλος αυτός, όμως, θρυμματίστηκε από τον Πρώτο Παγκόσμιο: πολλοί πέθαναν στα χαρακώματα, συμπεριλαμβανομένου του γιου του Ντιρκάιμ, και ο ίδιος ο Ντιρκάιμ πέθανε από θλίψη λίγο αργότερα. Ο Μως έμεινε για να μαζέψει τα κομμάτια.

Όπως και να το δει κανείς, όμως, ο Μως ποτέ δεν αντιμετωπίστηκε απολύτως σοβαρά στον ρόλο του ως προφανής κληρονόμος. Ένας άνθρωπος με εξαιρετική ευρυμάθεια (ήξερε τουλάχιστον μια ντουζίνα γλώσσες, συμπεριλαμβανομένων των σανσκριτικών, των Μαορί και την κλασικών αραβικών), κι όμως, κατά κάποιο τρόπο, του έλειπε το κύρος που αναμένεται από έναν μεγάλο καθηγητή. Πρώην ερασιτέχνης μποξέρ, ήταν ένας γεροδεμένος άνδρας με παιχνιδιάρικους, μάλλον ανόητους τρόπους, ο τύπος του ατόμου που πάντα «έπαιζε» με μια ντουζίνα λαμπρές ιδέες αντί για την κατασκευή μεγάλων φιλοσοφικών συστημάτων. Πέρασε τη ζωή του δουλεύοντας σε τουλάχιστον πέντε διαφορετικά βιβλία (πάνω στην προσευχή, στον εθνικισμό, σχετικά με την προέλευση του χρήματος, κλπ.), από τα οποία κανένα δεν ολοκλήρωσε. Παρόλα αυτά, πέτυχε στην κατάρτιση μιας νέας γενιάς κοινωνιολόγων και στην εφεύρεση της γαλλικής ανθρωπολογίας περισσότερο ή λιγότερο μόνος του, καθώς και στην δημοσίευση μιας σειράς από εξαιρετικά καινοτόμο δοκίμια, το κάθε ένα από τα οποία έχει δημιουργήσει ένα εντελώς νέο σώμα κοινωνικής θεωρίας από μόνο του.

Ο Μως ήταν επίσης ένας επαναστατικός σοσιαλιστής. Από τα φοιτητικά του χρόνια ήταν

τακτικός συνεργάτης του αριστερού τύπου, και παρέμεινε το μεγαλύτερο μέρος της ζωής του, ένα ενεργό μέλος του γαλλικού συνεταιριστικού κινήματος. Ίδρυσε και για πολλά χρόνια βοήθησε στην λειτουργία ενός καταναλωτικού συνεταιρισμού στο Παρίσι. Και συχνά στέλνονταν σε αποστολές για να έρθει σε επαφή με το κίνημα σε άλλες χώρες (για αυτόν τον σκοπό πέρασε χρόνο στη Ρωσία μετά την επανάσταση). Ο Μωσ δεν ήταν μαρξιστής, όμως. Ο σοσιαλισμός του βρίσκονταν περισσότερο στην παράδοση του Ρόμπερτ Όουεν ή του Πιερ-Ζοζέφ Προυντόν: Θεωρούσε ότι οι κομμουνιστές και οι σοσιαλδημοκράτες έσφαλαν εξίσου, πιστεύοντας ότι η κοινωνία θα μπορούσε να μετασχηματιστεί κυρίως μέσω της κυβερνητικής δράσης. Αντίθετα, ο ρόλος της κυβέρνησης, πίστευε, ήταν να παράσχει το νομικό πλαίσιο για ένα σοσιαλισμό που έπρεπε να χτιστεί από τα κάτω, με τη δημιουργία εναλλακτικών θεσμών.

Η Ρωσική επανάσταση έτσι τον άφησε βαθιά αμφίθυμο. Αν και ενθουσιασμένος από τις προοπτικές ενός γνήσιου σοσιαλιστικού πειράματος, ήταν εξοργισμένος από τη συστηματική χρήση της τρομοκρατίας από τους Μπολσεβίκους, την καταστολή των δημοκρατικών θεσμών, και περισσότερο από όλα του «κυνικού δόγματος ότι ο σκοπός αγιάζει τα μέσα», το οποίο, κατέληξε ο Μωσ, ήταν πραγματικά μόνο η ανηθικότητα και ορθολογικότητα της αγοράς, ελαφρώς παραλλαγμένη.

Το δοκίμιο του Μωσ για «το δώρο» ήταν, περισσότερο από οτιδήποτε άλλο, η απάντησή του στα γεγονότα της Ρωσίας – ιδιαίτερα στην Νέα Οικονομική Πολιτική του Λένιν του 1921, η οποία εγκατέλειψε προηγούμενες προσπάθειες να καταργηθεί το εμπόριο. Αν η αγορά δεν μπορούσε απλώς να απονομιμοποιηθεί, ακόμα και στη Ρωσία, πιθανότατα την λιγότερο χρηματοκοιμημένη ευρωπαϊκή κοινωνία, τότε είναι σαφές, κατέληξε ο Μωσ, ότι οι επαναστάτες θα έπρεπε να αρχίσουν να σκέφτονται πολύ πιο σοβαρά για το τι ήταν η «αγορά» στην πραγματικότητα, από που προήλθε, και πως θα ήταν μια βιώσιμη εναλλακτική λύση. Ήταν καιρός να αξιοποιηθούν τα αποτελέσματα της ιστορικής και εθνογραφικής έρευνας.

Τα συμπεράσματα του Μωσ ήταν εντυπωσιακά. Πρώτα απ' όλα, σχεδόν οτιδήποτε «η οικονομική επιστήμη» είχε να πει για το θέμα της οικονομικής ιστορίας αποδείχθηκε ότι ήταν εντελώς αναληθές. Η καθολική παραδοχή των υποστηρικτών της ελεύθερης αγοράς, τότε όπως και τώρα, ήταν ότι αυτό που ουσιαστικά παρακινεί τα ανθρώπινα όντα είναι μια επιθυμία για μεγιστοποίηση των απολαύσεων τους, των ανέσεων τους και των υλικών αγαθών τους (η "χρησιμότητα" τους), και ότι όλες οι σημαντικές ανθρώπινες αλληλεπιδράσεις μπορούν έτσι να αναλυθούν με όρους αγοράς. Στην αρχή, λέει η επίσημη εκδοχή, υπήρχε ανταλλαγή. Οι άνθρωποι αναγκάζονταν να παίρνουν αυτό που ήθελαν ανταλλάσσοντας το ένα πράγμα με το άλλο. Δεδομένου ότι αυτό ήταν άβολο, εφηύραν τα χρήματα τελικά ως ένα παγκόσμιο μέσο ανταλλαγής. Η περαιτέρω εφεύρεση των τεχνολογιών της ανταλλαγής (πιστωτικές, τραπεζες, χρηματιστήρια), ήταν απλά μια λογική επέκταση.

Το πρόβλημα ήταν, όπως Μως σημείωσε, δεν υπάρχει κανένας λόγος να πιστεύουμε ότι μια κοινωνία που βασίζεται στην ανταλλαγή υπήρξε ποτέ. Αντ' αυτού, αυτό που οι ανθρωπολόγοι ανακαλύπτουν ήταν ότι οι κοινωνίες όπου η οικονομική ζωή βασίστηκε σε εντελώς διαφορετικές αρχές, και τα περισσότερα αντικείμενα κινούνταν από δω και από κει ως δώρα – και σχεδόν καθετί που θα ονομάζαμε «οικονομική» συμπεριφορά στηριζόταν σε ένα αίσθημα γνήσιας γενναιοδωρίας και μιας άρνησης να υπολογιστεί ακριβώς τι είχε δώσει κανείς και σε ποιόν. Αυτές οι «οικονομίες δώρου» μπορούν περιστασιακά να γίνουν ιδιαίτερα ανταγωνιστικές, αλλά όταν το έκαναν ήταν ακριβώς με τον αντίθετο τρόπο από τον δικό μας: Αντί να συναγωνίζονται για το ποιος θα συσσωρεύσει τα περισσότερα, νικητές ήταν αυτοί που κατάφερναν να χαρίσουν τα περισσότερα. Σε ορισμένες διαβόητες περιπτώσεις, όπως οι Kwakiutl της Βρετανικής Κολομβίας, αυτό θα μπορούσε να οδηγήσει σε τρομερούς διαγωνισμούς ελευθεριότητας, όπου φιλόδοξοι αρχηγοί προσπαθούσαν να ξεπεράσουν ο ένας τον άλλον με τη διανομή χιλιάδων ασημένιων βραχιολιών, κουβερτών Hudson Bay ή ραπτομηχανών Singer, ακόμη και με την καταστροφή πλούτου – βυθίζοντας διάσημα κειμήλια στον ωκεανό, ή βάζοντας φωτιά σε σωρούς πλούτου και προκαλώντας τους αντιπάλους τους να κάνουν το ίδιο.

Όλα αυτά μπορεί να φαίνονται πολύ εξωτικά. Αλλά όπως επίσης ρώτησε ο Μως: Πόσο ξένα είναι στην πραγματικότητα; Δεν υπάρχει κάτι το περίεργο στην ίδια την ιδέα της προσφοράς δώρων, ακόμα και στην ίδια την κοινωνία μας; Γιατί όταν κάποιος παίρνει ένα δώρο από έναν φίλο (ένα ποτό, μια πρόσκληση σε δείπνο, ένα κομπλιμέντο), αισθάνεται κάπως υποχρεωμένος να ανταποδώσει σε είδος; Γιατί ένας αποδέκτης μιας γενναιοδωρίας συχνά αισθάνεται μειωμένος εάν αυτός ή αυτή δεν μπορεί να ανταποδώσει; Δεν είναι αυτά παραδείγματα οικουμενικών ανθρώπινων συναισθημάτων, τα οποία κατά κάποιο τρόπο μειώνονται στη δική μας κοινωνία - ενώ σε άλλες ήταν η βάση του οικονομικού συστήματος; Και δεν είναι η ύπαρξη αυτών των πολύ διαφορετικών παρορμήσεων και ηθικών αξιών, ακόμη και σε ένα καπιταλιστικό σύστημα σαν το δικό μας, η πραγματική βάση για την ελκυστικότητα εναλλακτικών οραμάτων και σοσιαλιστικών πολιτικών; Ο Μως σίγουρα αισθανόταν ότι ήταν έτσι.

Με πολλούς τρόπους η ανάλυση του Μως είχε σημαντική ομοιότητα με μαρξιστικές θεωρίες σχετικά με την αποξένωση και την πραγματοποίηση που αναπτύχθηκαν από άτομα όπως ο Γκιόργκι Λούκατς περίπου τον ίδιο καιρό. Στις οικονομίες δώρου, υποστήριξε ο Μως, οι ανταλλαγές δεν έχουν τις απρόσωπες ιδιότητες της καπιταλιστικής αγοράς: Στην πραγματικότητα, ακόμα και όταν αντικείμενα μεγάλης αξίας αλλάζουν χέρια, αυτό που πραγματικά έχει σημασία είναι οι σχέσεις μεταξύ των ανθρώπων: η ανταλλαγή υπάρχει για να δημιουργεί φιλίες, ή για να επιλύονται αντιπαλότητες ή υποχρεώσεις, και μόνο δευτερευόντως για την διακίνηση πολύτιμων αγαθών. Ως αποτέλεσμα τα πάντα

είναι προσωπικά φορτισμένα, ακόμα και η ιδιοκτησία: Στις οικονομίες δώρου, τα πιο διάσημα αντικείμενα πλούτου (περιδέραια, όπλα, μανδύες) πάντα φαίνεται να αναπτύσσουν δικές τους προσωπικότητες.

Σε μια οικονομία της αγοράς γίνεται το ακριβώς ανάποδο. Οι συναλλαγές θεωρούνται απλά ως τρόποι να πάρει κάποιος στα χέρια του χρήσιμα πράγματα: οι προσωπικές ιδιότητες του αγοραστή και του πωλητή πρέπει ιδανικά, να είναι παντελώς αδιάφορες. Ως συνέπεια τα πάντα, ακόμα και οι άνθρωποι, αρχίζουν να αντιμετωπίζονται σαν να ήταν πράγματα επίσης. (Σκεφτείτε υπό αυτό το πρίσμα την έκφραση «αγαθά και υπηρεσίες».) Η κύρια διαφορά με τον μαρξισμό ωστόσο, είναι ότι ενώ οι μαρξιστές της εποχής του εξακολουθούσαν να επιμένουν σε τελική ανάλυση σε έναν οικονομικό ντετερμινισμό, ο Μωσ έκρινε ότι στις παρελθοντικές κοινωνίες δίχως αγορά - και εμμέσως σε κάθε πραγματικά ανθρώπινη κοινωνία του μέλλοντος - «η οικονομία», κατά την έννοια ενός αυτόνομου τομέα δράσης που ασχολείται αποκλειστικά με τη δημιουργία και τη διανομή του πλούτου, και η οποία προχώρησε με τη δική της απρόσωπη λογική, δεν θα υπάρχει καν.

Ο Μωσ δεν ήταν ποτέ απόλυτα σίγουρος ποια ήταν τα πρακτικά συμπεράσματα του. Η Ρωσική εμπειρία τον έπεισε ότι η αγορά και η πώληση δεν θα μπορούσαν απλά να εξαλειφθούν σε μια σύγχρονη κοινωνία, τουλάχιστον «στο άμεσο μέλλον», αλλά το ήθος της αγοράς θα μπορούσε. Η εργασία θα μπορούσε να είναι συνεργατική, η αποτελεσματική κοινωνική ασφάλιση να είναι εγγυημένη και, σταδιακά, ένα νέο ήθος θα μπορούσε να δημιουργηθεί μέσα από το οποίο η μόνη δυνατή δικαιολογία για τη συσσώρευση του πλούτου θα ήταν η ικανότητα να δωριστεί. Το αποτέλεσμα: μια κοινωνία της οποίας οι υψηλότερες αξίες θα ήταν «η χαρά της προσφοράς στο κοινό, η απόλαυση σε γενναιόδωρες καλλιτεχνικές δαπάνες, η ευχαρίστηση της φιλοξενίας στη δημόσια ή ιδιωτική γιορτή».

Κάποια από αυτά μπορεί να φαίνονται φοβερά αφελή από τη σημερινή προοπτική, αλλά ο πυρήνας της διορατικότητας του Μωσ έχει, αν μη τι άλλο, γίνει ακόμη πιο σχετικός σήμερα από ότι ήταν πριν από 75 χρόνια: τώρα που η οικονομική «επιστήμη» έχει γίνει, πρακτικά, η αποκαλυφθείσα θρησκεία της σύγχρονης εποχής. Έτσι φάνηκε τουλάχιστον στους ιδρυτές του MAUSS.

Η ιδέα για το MAUSS γεννήθηκε το 1980. Το έργο λέγεται ότι αναδύθηκε από μια συζήτηση σε ένα γεύμα μεταξύ του Γάλλου κοινωνιολόγου Αλλαίν Καέιγ και του Ελβετού ανθρωπολόγου Τζέραλντ Μπερτού. Είχαν μόλις παρακολουθήσει αρκετές ημέρες ενός διεπιστημονικού συνεδρίου για το θέμα των δώρων, και ύστερα από μία επανεξέταση των εργασιών, συνειδητοποίησαν συγκλονισμένοι ότι σε κανέναν απ' τους παρόντες μελετητές δεν πέρασε απ' το μυαλό ότι ένα σημαντικό κίνητρο για το δόσιμο δώρων μπορεί να είναι, ας πούμε, η γενναιοδωρία, ή γνήσια ανησυχία για την ευημερία ενός άλλου ατόμου. Στην πραγματικότητα, οι μελετητές στο συνέδριο θεώρησαν πάντοτε ως δεδομένο ότι

τα «δώρα» δεν υπάρχουν στην πραγματικότητα: Ξύστε αρκετά βαθιά πίσω από κάθε ανθρώπινη ενέργεια, και θα ανακαλύψετε πάντα κάποιο εγωιστική, υπολογιστική στρατηγική. Ακόμη πιο παράδοξα, υπέθεσαν ότι αυτή η εγωιστική στρατηγική ήταν πάντα, αναγκαστικά, η πραγματική αλήθεια του θέματος· ότι ήταν πιο αληθινή με κάποιον τρόπο από οποιοδήποτε άλλο κίνητρο στο οποίο θα μπορούσε να ανακατευτεί. Ήταν σαν να για να είναι επιστημονική, για να είναι «αντικειμενική» σήμαινε να είναι εντελώς κυνική. Γιατί;

Ο Καίγ τελικά κατέληξε να κατηγορήσει τον Χριστιανισμό. Η Αρχαία Ρώμη διατηρούσε ακόμα κάτι από το παλαιότερο ιδανικό της αριστοκρατικής γενναιοδωρίας: Οι Ρωμαίοι μεγιστάνες χτίσανε δημόσιους κήπους και μνημεία, και ανταγωνίστηκαν για να υποστηρίξουν τους πιο μεγαλοπρεπείς αγώνες. Αλλά η Ρωμαϊκή γενναιοδωρία προφανώς προοριζόταν επίσης στο να πληγώσει: Μια αγαπημένη συνήθεια ήταν η διασπορά χρυσού και κοσμημάτων μπροστά από τις μάζες για να τις παρακολουθήσουν να παλεύουν στη λάσπη για να τα μαζέψουν. Οι πρώιμοι Χριστιανοί, για προφανείς λόγους, ανέπτυξαν την έννοια της ελεημοσύνης ως άμεση αντίδραση σε τέτοιες απεχθείς πρακτικές. Η αληθινή ελεημοσύνη δεν βασίστηκε σε καμία επιθυμία καθιέρωσης υπεροχής, ή ωφέλειας, ή κανενός άλλου εγωιστικού κινήτρου. Στο βαθμό που μπορούσε να ειπωθεί ότι ο δωρητής κέρδισε κάτι από την προσφορά δεν θεωρούταν πραγματικό δώρο.

Αλλά αυτό με τη σειρά του οδήγησε σε ατελείωτα προβλήματα, αφότου ήταν πολύ δύσκολο να φανταστούμε ένα δώρο που δεν ωφελούσε τον δωρητή με κάποιον τρόπο. Ακόμη και μια εντελώς ανιδιοτελής πράξη θα κέρδιζε πόντους για κάποιον στην σχέση του με τον Θεό. Εκεί άρχισε η συνήθεια του να αναζητούμε σε κάθε πράξη τον βαθμό στον οποίο θα μπορούσε να ειπωθεί ότι καλύπτει κάποιο κρυφό εγωισμό, και στη συνέχεια, να υποθέτουμε ότι αυτός ο εγωισμός είναι το πραγματικά σημαντικό. Βλέπει κανείς την ίδια κίνηση να αναπαράγεται με συνέπεια στη σύγχρονη κοινωνική θεωρία. Οι οικονομολόγοι και οι χριστιανοί θεολόγοι συμφωνούν ότι εάν κάποιος απολαμβάνει μια πράξη γενναιοδωρίας, τότε αυτή γίνεται με κάποιον τρόπο λιγότερο γενναιόδωρη. Απλώς διαφωνούν σχετικά με τις ηθικές επιπτώσεις. Για να αντιμετωπίσει αυτή την πολύ διεστραμμένη λογική, ο Μως έδωσε έμφαση στην «απόλαυση» και την «χαρά» του να δίνεις: Στις παραδοσιακές κοινωνίες, δεν θεωρούταν ότι υπάρχει κάποια αντίφαση ανάμεσα σε αυτό που θα αποκαλούσαμε ιδιοτέλεια (μια φράση που όπως σημείωσε, δεν μπορούσε καν να μεταφραστεί σε περισσότερες ανθρώπινες γλώσσες) και το ενδιαφέρον για τους άλλους· ολόκληρο το νόημα του παραδοσιακού δώρου είναι ότι προάγει και τα δύο την ίδια στιγμή.

Αυτά, έτσι κι αλλιώς, ήταν τα είδη των θεμάτων που απασχόλησαν στην αρχή την μικρή, διεπιστημονική ομάδα Γάλλων και γαλλόφωνων μελετητών (Καίγ, Μπερτού, Αχμέτ Ινσέλ, Σερζ Λατούς, Πωλίν Ταιέμπ), οι οποίοι επρόκειτο να αποτελέσουν το MAUSS. Στην πραγματικότητα, η ίδια

η ομάδα ξεκίνησε ως ένα περιοδικό που ονομαζόταν Revue du MAUSS (Σ.τ.Μ.: επιθεώρηση του Μως), - ένα πολύ μικρό περιοδικό, ατημέλητα τυπωμένο σε κακής ποιότητας χαρτί - οι συγγραφείς του οποίου το θεωρούσαν ως εσωτερικό αστείο αλλά και ως τόπο για σοβαρή μελέτη, ένα περιοδικό-ναυαρχίδα για ένα τεράστιο διεθνές κίνημα που ούτε καν υπήρχε. Ο Καέιγ έγραψε μανιφέστα· ο Ινσέλ έγραψε φαντασιώσεις σχετικά με μεγάλες διεθνείς αντι-ωφελμιστικές συμβάσεις του μέλλοντος. Άρθρα για την οικονομία εναλλάσσονταν με σφήνες από Ρώσους μυθιστοριογράφους. Αλλά σταδιακά, η κίνηση άρχισε να υλοποιείται. Μέχρι τα μέσα της δεκαετίας του '90, το MAUSS είχε γίνει ένα εντυπωσιακό δίκτυο μελετητών που κυμαίνονταν από κοινωνιολόγους και ανθρωπολόγους μέχρι οικονομολόγους, ιστορικούς και φιλόσοφους, από την Ευρώπη, τη Βόρεια Αφρική και τη Μέση Ανατολή, οι ιδέες των οποίων εκπροσωπούνταν σε τρία διαφορετικά περιοδικά και σε μία διαπρεπή σειρά βιβλίων (όλα στα γαλλικά) που υποστηριζόταν από ετήσια συνέδρια.

Από τις απεργίες του 1995 και την εκλογή μιας σοσιαλιστικής κυβέρνησης, τα έργα του ίδιου του Μως υπέστησαν μια σημαντική αναβίωση στη Γαλλία, με τη δημοσίευση μιας νέας βιογραφίας του και μιας συλλογή από τα πολιτικά γραπτά του. Παράλληλα, η ίδια η ομάδα MAUSS είχε γίνει ολοένα και πιο απερίφραστα πολιτική. Το 1997, ο Καέιγ κυκλοφόρησε μια μπροσουρά που ονομαζόταν «30 Θέσεις για μια Νέα Αριστερά», και η ομάδα MAUSS είχε αρχίσει να αφιερώνει τα ετήσια συνέδριά της σε συγκεκριμένα ζητήματα πολιτικής γραμμής. Η απάντησή τους στις ατελείωτες κλήσεις για τη Γαλλία να υιοθετήσει το «Αμερικανικό μοντέλο» και τη διάλυση του κράτους πρόνοιας της, για παράδειγμα, ήταν να ξεκινήσουν να διακηρύσσουν μια οικονομική ιδέα που είχε προταθεί αρχικά από τον Αμερικάνο επαναστάτη Τομ Πέιν: το εγγυημένο εθνικό εισόδημα. Ο πραγματικός τρόπος για τη μεταρρύθμιση της τακτικής της πρόνοιας δεν είναι να αρχίσει μια απογύμνωση κοινωνικών παροχών, αλλά το να επαναπροσδιορίσουμε ολόκληρη την αντίληψη για το τι οφείλει ένα κράτος στους πολίτες του. Ας εγκαταλείψουμε τα προγράμματα κοινωνικής πρόνοιας και ανεργίας, είπαν. Αλλά αντ' αυτού, ας δημιουργήσουμε ένα σύστημα όπου κάθε Γάλλος πολίτης έχει εγγυημένο το ίδιο εισόδημα εκκίνησης (ας πούμε, 20.000 δολάρια, που παρέχονται άμεσα από την κυβέρνηση) και στη συνέχεια το υπόλοιπο να το αφήσουμε πάνω τους.

Είναι δύσκολο να γνωρίζουμε τι ακριβώς πρέπει να συμπεράνουμε από την Μωσιανή αριστερά, ιδιαίτερα στο μέτρο στο οποίο προωθείται ο Μως σήμερα σε ορισμένους κύκλους, ως αντίβαρο του Μαρξ. Θα ήταν εύκολο διαγραφούν ως υπερ-φορτισμένοι σοσιαλδημοκράτες, που δεν ενδιαφέρονται πραγματικά για τον ριζικό μετασχηματισμό της κοινωνίας. Οι "30 Θέσεις" του Καέιγ για παράδειγμα, συμφωνούν με τον Μως στο ότι παραδέχονται το αναπόφευκτο ύπαρξης κάποιου είδους αγοράς - αλλά και πάλι, όπως και αυτός, προσβλέπουν στην κατάργηση του καπιταλισμού, ορισμένου εδώ σαν την επιδίωξη οικονομικού κέρδους ως αυτοσκοπό. Σε ένα άλλο επίπεδο, όμως, η Μωσιανή επίθεση στη

λογική της αγοράς είναι πιο βαθιά, και πιο ριζοσπαστική, απ' οτιδήποτε άλλο στον πνευματικό ορίζοντα σήμερα. Είναι δύσκολο να ξεφύγουμε από την εντύπωση ότι γι' αυτό ακριβώς οι Αμερικάνοι διανοούμενοι, ιδιαίτερα εκείνοι που πιστεύουν ότι είναι οι πιο ριζοσπάστες, πρόθυμοι να αποδομήσουν σχεδόν κάθε έννοια εκτός από την απληστία ή την ιδιοτέλεια, απλά δεν ξέρουν τι πρέπει ακριβώς να συμπεράνουν από τους Μωσιανούς - γιατί, στην πραγματικότητα, το έργο τους έχει αγνοηθεί σχεδόν παντελώς.